

[Riishøj]

indsats i spørgsmålet om mobilisering af sanktioner over for Sydafrika.

Besvarelse

Udenrigsministeren (Ellemann-Jensen):

Under FNs 36. generalforsamling blev der i december 1981 vedtaget en resolution om at gøre 1982 til et år for mobilisering af sanktioner mod Sydafrika. Bl.a. Danmark og de øvrige nordiske lande stemte for resolutionsforslaget.

Da størstedelen af dette sanktionsår faldt i den tidligere regerings tid, er hovedparten af Danmarks bidrag blevet ydet af den tidligere regering, men jeg skal dog gerne kort redegøre for nogle af de danske bidrag.

Den overordnede målsætning for sanktionsåret var at mobilisere verdensopinionen for indførelse af omfattende og bindende sanktioner mod Sydafrika, for vi må erkende, at Sydafrika er enestående i verden derved, at man har systematiseret og institutionaliseret racediskrimination som et politisk system.

FNs vedtagelser om sanktionsåret indeholdt en række anbefalinger om konkrete foranstaltninger, hvoraf kun et fåtal i realiteten er rettet til regeringer. Andre var rettet til FNs generalsekretær, til internationale organisationer, til fagforeninger, private antiapartheidorganisationer o. lign.

Den vigtigste af anbefalingerne må siges at være en opfordring til at overveje yderligere foranstaltninger over for Sydafrika på det militære, nukleare, økonomiske og andre områder. Danmark er jo sammen med de andre nordiske lande på flere områder allerede gået videre i sin politik over for Sydafrika, end tilfældet er med de fleste andre vestlige lande. Der er således af skiftende regeringer rettet en række henstillinger til dansk erhvervsliv og til kultur- og sportssammenslutninger m.v. om at bringe deres forbindelser med Sydafrika til ophør, og dette er som bekendt sket på baggrund af folketingets beslutning af 26. maj 1978, hvorved folketinget bl.a. tilsluttede sig det fællesnordiske handlingsprogram mod Sydafrika fra marts samme år.

De nordiske lande har siden handlingsprogrammets vedtagelse samarbejdet om dets opfølgning og har i de senere år især koncentreret sig om at modvirke sportslige og kulturelle kontakter med Sydafrika, som til-

lægges stor vægt i de internationale bestræbelser for at isolere Sydafrika.

Som et nordisk bidrag til FNs sanktionsår opnåedes der på det nordiske udenrigsministermøde i Reykjavik i marts sidste år enighed om ensartede retningslinjer for administrering af visumpligten for sydafrikanske statsborgere, og det er retningslinjer, der har til formål at hindre indrejse i de nordiske lande af sydafrikanske statsborgere med ærinder, som kunne stride imod handlingsprogrammets bestemmelser, f.eks. om sportslige og kulturelle kontakter med Sydafrika.

Et andet område, der tillægges stor vægt både internationalt og i Danmark, er den bindende våbenembargo mod Sydafrika, som blev vedtaget af FNs sikkerhedsråd i 1977. Resolutionens bestemmelser er blevet gennemført i Danmark ved anordning nr. 40 af 3. februar 1978, og i lyset af erfaringerne siden anordningens ikrafttræden blev den ændret i april sidste år med henblik på at få stoppet et hul, der gjorde det muligt, at danske redere uden at ifalde et strafansvar kunne bortchartre skibe til transport af våben til Sydafrika. I anledning af, at forespørgerne i deres begrundelse har anført, at EF-Kommisjonen har åbnet for yderligere våbeneksport til Sydafrika, skal jeg blot henvise til min tidligere besvarelse af et spørgsmål fra hr. Riishøj – det var spørgsmål nr. S 303 – hvoraf det fremgik, at denne påstand er baseret på en misforståelse.

De eksempler, jeg her har nævnt, repræsenterer ikke blot danske bidrag til FNs sanktionsår; de er i det hele taget en fortsættelse af den danske politik, som går ud på, at det internationale pres mod Sydafrika bør øges og gøres mere effektivt for at kunne bidrage til en hurtig og fredelig afvikling af apartheidsystemet. Regeringen fortsætter den hidtidige danske linje og støtter aktivt bestræbelser for at få FNs sikkerhedsråd til at træffe beslutning om effektive økonomiske sanktioner over for Sydafrika i henhold til FNs pagt, og vi vil i øvrigt fortsætte samarbejdet med de andre nordiske lande om opfølgning af det nordiske handlingsprogram mod Sydafrika og eventuelle andre foranstaltninger, der kunne komme på tale.

Når dette er sagt, vil jeg gerne understrege, at også denne regering fastholder de generelle principper, som tidligere regeringer har fulgt i Sydafrikapolitikken. Det er såle-